

Europos Parlamento (EP) narių Andriaus Kubiliaus ir Rasos Juknevičienės tradicinė apžvalga – su šioms savaitėms būdinga nuotaika bei mintimis. Įvykiai Ukrainoje neramina visus, tad jau įprastu tapo nuolatinis naujienų sekimas, pagalba kovojančiai šaliai, tiek politiniais, diplomatiniais žingsniais, tiek paramos rinkimu ar savanorystės iniciatyvomis.

Prisimintas šią savaitę vykęs pirmojo Europos Sąjungos (ES) užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio vizitas karo krečiamojoje šalyje ir jo susitikimas su Ukrainos užsienio reikalų ministru Dmytro Kuleba. Tą pačią dieną Kyjive lankėsi ir Lenkijos, Čekijos ir Slovėnijos vyriausybės vadovai.

R.Juknevičienė priminė, jog prieš pat šį pokalbį baigėsi Europos Liaudies Partijos (ELP) politinės grupės posėdis, kuriai ir priklauso mūsų parlamentarai, kurie tvirtai laiko politinį frontą.

„Akivaizdu, kad padaryta labai daug klaidų iki šio laikotarpio, iki kurio mes atėjome, turiu galvoje – iki karo prieš Ukrainą – dėl narystės ES, NATO arba skirtumą tarp to, kas mes esame ir kur Ukraina yra. Klaidų padaryta tiek Vakaruose, tiek, beje, ir pačioje Ukrainoje. Vakaruose iki šiol vyravusi pozicija, kad nereikia provokuoti Putino ir todėl nereikia Ukrainai, Sakartvelui, Moldovai suteikti narystės nei ES, nei aiškesnio kelio NATO link buvo didelė klaida. Tačiau ir pati Ukraina 2010 metais išsirinko prezidentu Janukovičių, kiek rinkimai buvo švarūs, kiek nešvarūs, bet išsirinko, ir pirmas jo vizitas buvo į NATO ir pareiškimo dėl narystės atsiėmimas. Ukrainos kelias, deja, buvo kitoks nei mūsų. Tad situacija šiandien yra kitokia ir ta pagalba nėra galima tiek, kiek norėtusi“, – sakė R. Juknevičienė ir prisipažino su kolegomis bandantys formuoti Vakarų poziciją, kuri būtų palanki tiek Ukrainai, tiek ES ateičiai.

Parlamentarė liūdnai konstatavo, jog vis dar yra takoskyros tarp vadinamosios rytų Europos ir senosios Europos. Tie skirtumai išliko net ir Putinui pradėjus karą prieš Ukrainą.

Neseniai buvo atlikta Europos visuomenės apklausa, kaip dramatiškai pasikeitė žmonių požiūris į Ukrainą ir jos ateitį. Apklausa vykdyta Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje. Keletas pavyzdžių: 71 proc. apklaustųjų pasisakė už Ukrainos narystę Europos Sąjungoje, 67 proc. pasisakė už karinę pagalbą, 87 proc. sutiktų priimti karo pabėgėlius.

„Ši apklausa rodo, kad Putino karas prieš Ukrainą dramatiškai pakeitė žmonių savivoką, Europiečių požiūrį į Ukrainą ir į jos narystę ES. Tai yra svarbu ir gerai. Žmonės demonstruoja ryškų solidarumą. To dar trūksta kai kuriems politikos lyderiams“, – sakė A.

Kubilius ir pateikė labai nuvylusį Olandijos premjero pavyzdį Versalyje vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus, reikia galvoti, kaip tų valstybių lyderius paraginti išgirsti savo piliečius, jei jie dar negirdi ukrainiečių.

Kalbant apie paramą ginkluote, šioje srityje ypač reikšmingą vaidmenį vaidina JAV, Didžioji Britanija, bet ne mažiau svarbi ir ES parama, tam panaudojant Europos taikos priemonės lėšas.

„Vis dar tęsiasi ES neapsisprendimas. ES yra moraliai blogoje padėtyje, nes vis dar perka iš Rusijos naftą, dujas ir anglį. Mes kategoriškai reikalaujame, kad pradedant nuo naftos, už kurią yra sumokama didžiausia dalis pinigų iš to, kas yra kasdien sumokama už ES energetinius resursus Rusijai arba Putinui į kišenę, daugiau nei 70 proc. yra mokėjimai už naftą. Per dieną yra sumokama apie 600 mln. eurų. Taigi reikia labai ryžtingų sprendimų“, – sakė A. Kubilius bei pasidžiaugė signalais apie Europos Komisijos (EK) galimus sprendimus. Taip pat parlamentaras sakė, jog reikia ES lygmeniu įtvirtinti nuostatą, kad „sankcijos galios tol, kol paskutinis okupantas paliks Ukrainos teritoriją.“ Pamažu įsitvirtina tokios sąvokos, kaip „deputinizacija“ ir pan. Tokias nuostatas reikia platinti ir įtvirtinti.

A.Kubilius pasakojo, kad siekiant Ukrainai suteikti kandidatės ES statusą, riekės įdėti dar labai daug pastangų: „teks ir spausti, ir reikalauti, nes pasigirsta tokių, vadinkime, nuomonėlių, kad gal nereikia labai skubėti. M. Rute pasakė, kad gal metus laiko komisija (EK) nagrinės, ar gali Ukraina būti kandidate, ar ne. Mano giliu įsitikinimu, tai visiškai nepriimtina, nemoralu ir nepolitiška.“ Parlamentaro nuomone, šiuos klausimus reikia spręsti nedelsiant.

R.Juknevičienė priminė, jog jau kurį laiką buvo jaučiamas vidinis apsisprendimas, plėtros „nuovargis“ ir stabdymas, ypač iš šalių, kurios neša didžiausią finansinę naštą. Taip pat daugelį šalių gąsdino ir Lenkijos bei Vengrijos pavyzdys, kurios nesilaiko teisės viršenybės principų.

Liūdna, tačiau kartais ir iš Europos lyderių pasisakymų jaučiasi, kad ES politiką formuoja baimė. Pavyzdžiui, Prancūzijos Prezidentas E. Makronas yra pasakęs, jog nereikėtų kalbėti apie Ukrainos integraciją, nes tai išprovokuos Putino agresiją. Pasak mūsų parlamentarų, toks požiūris yra didžiausia klaida. „Ukrainos integracija į ES padėtų Rusijos transformacijai. Gali būti, kad Putinas kovoja prieš Ukrainos sėkmę karu. Gali būti, kad kovoja, nes nemato iš ES ryžtingos politikos“, – įžvalgas pateikė A. Kubilius.

„Raginame, kad ES ir mūsų partija sugebėtų žiūrėti į perspektyvą, matydami galimybę, kad po šito karo daugelis dalykų bus visiškai kitokie. Bus kitokia ES, kitokia Ukraina. Tikiu, kad

bus kitokia ir Rusija. Ir, kad ta *deputinizacija*, apie kurią visi pradeda kalbėti, realiai įvyks, nes Putinas pralaimės karą. Mano manymu, jau šiandien turi būti projektuojama ES galimybė drąsiau eiti į priekį geopolitiškai ir integruoti tą pačią Ukrainą. Taip pat reikia projektuoti didelius pinigus Ukrainos atstatymui. Jau šiandien pradedame kalbėti apie vadinamąjį Maršalo planą Ukrainai ir jam ruoštis. Kuo mes galime šiandien padėti ukrainiečiams, kovojantiems fronte, – pasiūsti jiems realius vilties ženklus“, – sakė A. Kubilius.

R.Juknevičienė pritarė kolegai, tačiau priminė, jog yra nemažai ir nusivylimo. ES turi palaikyti Ukrainą ne tik žodžiais, bet ir realia pagalba. Žinoma, jau padaryta daug neįtikėtinų dalykų, kurie buvo netikėti ir pačiam Putinui, pavyzdžiui, sankcijos. Darbas įtikinti kolegas nėra paprastas.

ES plėtros filosofijos pakeitimas bus ilgas ir sunkus darbas.

„Mes laiku suspėjome į nuvažiuojančius traukinius: tiek NATO, tiek ES. Už tai reikia padėkoti Aukščiausiam ir, aišku, žmonėms, kurie tai darė, nepaisant jų politinių įsitikinimų ar užimamų pozicijų. Diplomato, politikų talka narystei buvo didžiulė. Mūsų ryžtas laiku suspėti į tuos traukinius buvo labai sėkminga politika ir šiandien galime tuo pasidžiaugti. Deja, Ukrainos pavyzdys yra kitoks. Bet mes turime padaryti ir bandome daryti viską, ką galime, nes jaučiame didžiulę skolą už tai, ką jie daro dabar ir ką darė anksčiau“, – sakė R. Juknevičienė.

